

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ഷട്സപ്തതിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ഷട്സപ്തതിതമഃ സർഗഃ ॥

രാജേണാ ദശരഥസ്യാന്ത്യേഷ്ടിസംസ്കാരഃ

തമേവം ശോക സന്തപ്തം
ഭരതം കൈകയിസുതം |
ഉവാച വദതാം ശ്രേഷ്ഠോ
വസിഷ്ഠഃ ശ്രേഷ്ഠവാഗ്യുഷിഃ || 2.76.1 ||

അലം ശോകേന ഭദ്രം തേ
രാജപുത്ര മഹായശഃ |
പ്രാപ്തകാലം നരപതേഃ
കുരു സംയാനമുത്തമം || 2.76.2 ||

വസിഷ്ഠസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ
ഭരതോ ധരണീം ഗതഃ |
പ്രേതകൃത്യാനി സർവാണി
കാരയാമാസ ധർമവിത് || 2.76.3 ||

ഉദ്ധൃത്യ തൈലസംസേകാത്
സ തു ഭൂമൗ നിവേശിതം |
ആപീതവർണവദനം
പ്രസുപ്തമിവ ഭൂമിപം || 2.76.4 ||

സംവേശ്യ ശയനേ ചാഗ്രേ
 നാനാരത്നപരിഷ്കൃതേ |
 തതോ ദശരഥം പുത്രോ
 വിലലാപ സുദുഃഖിതഃ || 2.76.5 ||

കിം തേ വ്യവസിതം രാജൻ
 പ്രോഷിതേ മയുനാഗതേ |
 വിവാസ്യ രാമം ധർമ്മജ്ഞം
 ലക്ഷ്മണം ച മഹാബലം || 2.76.6 ||

ക്വ യാസ്യസി മഹാരാജ
 ഹിത്യേമം ദുഃഖിതം ജനം |
 ഹീനം പുരുഷസിംഹേന
 രാമേണാക്ലിഷ്ടകർമണാ || 2.76.7 ||

യോഗക്ഷേമം തു ത്യേവ്യഗ്രം
 കോത്സ്മിൻ കൽപയിതാ പുരേ |
 ത്വയി പ്രയാതേ സ്വസ്താത
 രാമേ ച വനമാശ്രിതേ || 2.76.8 ||

വിധവാ പൃഥിവീ രാജം -
 സ്ത്വയാ ഹീനാ ന രാജതേ |
 ഹീനചന്ദ്രേവ രജനീ
 നഗരീ പ്രതിഭാതി മാം || 2.76.9 ||

ഏവം വിലപമാനം തം
 ഭരതം ദീനമാനസം |
 അബ്രവീദ് വചനം ഭൂയോ
 വസിഷ്ഠസ്തു മഹാമുനിഃ || 2.76.10 ||

പ്രേതകാർയാണി യാൻയസ്യ
 കർതവ്യാനി വിശാമ്പതേഃ |
 താൻയവ്യഗ്രം മഹാബാഹോ
 ക്രിയതാമവിചാരിതം || 2.76.11 ||

തഥേതി ഭരതോ വാക്യം
 വസിഷ്ഠസ്യാഭിപൂജ്യ തത് |
 ഋത്വിക്പുരോഹിതാചാർയാം -
 സ്ത്വരയാമാസ സർവശഃ || 2.76.12 ||

യേ ത്വഗ്നയോ നരേന്ദ്രസ്യ
 അഗ്നഗാരാദ് ബഹിഷ്കൃതാഃ |
 ഋത്വിഗ്ഭിർയാജകൈശ്ചൈവ
 തേ ഹൂയന്തേ യമാവിധി || 2.76.13 ||

ശിബികായാമമാരോപ്യ
 രാജാനം ഗതചേതനം |
 ബാഷ്പകംഠാ വിമനസ -
 സ്തമുചുഃ പരിചാരകാഃ || 2.76.14 ||

ഹിരണ്യം ച സുവർണ്ണം ച
 വാസാംസി വിവിധാനി ച |
 പ്രകിരന്തോ ജനാ മാർഗേ
 നൃപതേരഗ്രതോ യയുഃ || 2.76.15 ||

ചന്ദനാഗുരുനിർയാസാൻ
 സരലം പദ്മകം തഥാ |
 ദേവദാരൂണി ചാഹുത്യ
 ക്ഷേപയന്തി തഥാപരേ || 2.76.16 ||

ഗന്ധാനുച്ചാവചാംശ്ചാൻയാം -

സ്തത്ര ഗത്യാമ ഭൂമിപം |

തത്ര സംവേശയാമാസു -

ശ്ചിതാമധ്യേ തമൃത്രിജഃ || 2.76.17 ||

തദാ ഹുതാശനം ഹുത്വാ

ജേപുസ്തസ്യ തദ്യത്രിജഃ |

ജഗുശ്ച തേ യമാശാസ്ത്രം

തത്ര സാമാനി സാമഗാഃ || 2.76.18 ||

ശിബികാഭിശ്ച യാനൈശ്ച

യഥാർഹം തസ്യ യോഷിതഃ |

നഗരാനിർയയുസ്തത്ര

വൃദ്ധൈഃ പരിവൃതാസ്തഥാ || 2.76.19 ||

പ്രസവ്യം ചാപി തം ചക്രൂ -

രുത്രിജോഽഗ്നിചിതം നൃപം |

സ്ത്രിയശ്ച ശോകസന്തപ്താഃ

കൗസൽയാപ്രമുഖാസ്തദാ || 2.76.20 ||

ക്രൗഞ്ചീനാമിവ നാരീണാം

നിനാദസ്തത്ര ശുശ്രൂവേ |

ആർതാനാം കരുണം കാലേ

ക്രോശന്തീനാം സഹസ്രശഃ || 2.76.21 ||

തതോ രുദന്ത്യാ വിവശാ

വിലപ്യ ച പുനഃ പുനഃ |

യാനേഭ്യഃ സരയുതീര -

മവതേരുർനൃപാംഗനാഃ || 2.76.22 ||

കൃത്യോദകം തേ ഭരതേന സാർധം

നൃപാംഗനാ മന്ത്രിപുരോഹിതാശ്ച |

പുരം പ്രവിശ്യാശ്രൂപരീതനേത്രാ

ഭൂമൗ ദശാഹം വ്യനയന്ത ദുഃഖം || 2.76.23 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

അയോധ്യാകാണ്ഡേ ഷട്സപ്തതിതമഃ സർഗഃ ||